

A' ROMAI TSASZARI ES AP. KIRALYI FELSEG:
NEK KEGYELMES ENGEDELMÉVEL.

Indúlt BÉTSBŐL Kedden 12. Juniusban 1792.

Egy Magyar Gránátéros írja a' Rhenus vize Partján.

Barátom! Tudom azt tudakozod töllem, hogy vagyunk mi, és hogy vagynak a' Frantzok a' *Rhénus* vize partyán? Alig van egy nap, hogy vagy egy felöll, vagy más felől apró *tsetépaték* ne történyenek köztünk; de ezeket inkább nyulászásnak, mint tábori tsatázásnak lehet nevezni; mert ezek, mintha Nemzeti *Constitutiójoknak* első *punktuma* volna a' szaladás, ugy szaladnak, ha bennünket meg látnak, hogy mi Gránátérosok tsak tsatába-is alig elegyedhetvén velek, a' mi Lovasainknak gyakran vadászati mulattságot okoznak. — Ha meg-látnád ezeket a' pipaszár-lábu Frantzia Nemzeti Sergeket — ezeket a' *Márs* Isten mostoha fiait,

fiait, nem lehetne, hogy ne nevetnél: ezek tsupa Nemzeti Kokárdából és mászliból állanak. Ezeknek hadi-mesterségjeknek első *Regulája* az, hogy magokat az ellenség előll mindég idején korán vonnyák vizsgálza — és a' más hadakozó Nemzetek szokása ellen, ugy vonnyák vizsgálza, hogy fegyvereiket és tábori készületeiket ott hagyván, tsak a' Nemzeti Kokárdával szaladjanak.

Azt gondoljuk vala, hogy ezen mi Keresztény Atyánkfiai Pünkösdi első napját az Isteni tiszteletre szentelvén tsendességben maradnak, és a' Szent Lélek eljövetele innepét fogják megülni — de nem Barátom. Ezek ugy vélekedtek, hogy mi a' mi Keresztényi Ahitatoságaink között hadi-kötelességünkről elfelejtkezünk; azért reggeli 4 órakor atakérozni kezdenek bennünket *Kondéból*. Eljövénnek a' mi szélső vigyázatainkra lopva, de a' mi résen álló fülü Vitézeink észre vévén ezen nem Szent Lélek Küldöttjeit, fegyverre kapának, és 8 pertzentés alatt olyan zürzavarba hozák őket, hogy az ő hadi szokások szzerint mindeneket elhányván, 200-at magok közzül halva hagyván, 3 ágyujok és minden hadi-készületek kezünkben marada, és a' mi Lovaságunk a' Városig tartya vala velek a' nevettséges vadászatot. De haljad és tsudálkozz rajta! Ezeknek Táborok jobb szárnyán állának vala 3 ágyuk, melyeket leg-előbb foglaltunk el. A' bal-szárnyán-is 3 ágyujok lévén, lietnek vala fegyvereseink ezeknek is mennél rövid után lehető el foglalásokban, 's bámulj rajta — ezek hamis fa ágyuk valának, mellyek kétség kívül, tsak a' mi rettentésünkre valának ki szegezve — tsak nézd-el! ezek a' fa-nyelü Katonák, melly fa Strategemával élnek!! E' vala Pünkösdi első napján a' mi 3 dik vadászatunk

Májusnak 26-dikán észre veszi az *Eszterházi* Húszár Sergebéli Fő-Strázsamester *Szephaitz* Ur, hogy a' Frantziák *Lüttikhnek Rochesfort* nevü helységében nagy lokaságu Zabot vásárolnak, és azt 'Sákokba töltegetik; rájok üt egy Komandóval, és 364 Nemzeti jeggyel meg-béjegzett Zabbal teli Frantzia

Frantzia 'Sákokat, 's minden további vásárlásra szánt költségeket 's készületeket *Námurba* viteté — ezt hát a' Magyar Ország 's Erdélyi Paripák falatozták-fel. — Májusnak 27-dikén reggeli ötödfél órakor, *Inzsinér* Oberster Hertz. *de Ligne* alatt, 50 *Tyrolisi* kemény-lövők, 5 Kompánia Magyar Gránátérosok, és 42 *Blankenstein* Húszárjai, *Kondéhoz* nem meszse rá ütnek az ellenségnek egy égvuzó Sántzára és töltésére. Az a' körül lévő mint egy 300 Frantziák, alig látták meg a' mi népünket, azonnal forkakkal kezdetek fenyegetni. A' Gyalogság ezeknek Sántzát és töltésit széllyel hányta, a' Húszárok pedig egészen a' *Kondé* Vára fokán lévő ágyukig vadászták őket, és 30 Frantzia nyúlakat futtában el-ejtettek, és 3-mat elevenen fogtak-el. — Közüllünk-is el-esett 1 Húszár, 5 sebet kapott. — A' *Givetnél* lévő Frantzia Tábor 12-ezerből áll, a' mint végire mehettünk, és 6 ágyukból. Leg-inkább erőlti magát az ellenség *Valenciennesnél*. — — — Itt tsinálják *Rochambeau*, *La Fayette* és *Lukhner* a' plánumot, mely a' mi Fegyverünk előtt tsak Juliusnak 15-dikéig-is, midön a' minden-féle Sergek edgyesülve lesznek, röviden fog jöni — és ekkor a' Frantzia *Filosofusi* hideg-lelésnek orvaslásába idegen Doktorok fognak szollani. — Ugy akar ugyan ezen Nemzeti *Marschal Lukhner*, hogy mig a' Sergek edgyesülése meg eshetne, *Monsnál* *attakérozsan* bennünket. Jól van! mi el-várjuk Májusnak 29-dikéig, 's ekkor látjuk hogy tud szaladni. — A' tsatázás kívánsága miatt égnek a' mi Katonáink; és mikor még eddig az előttük futó ellenséget a' Várig hajtották, alig tudták a' Tiszék tartoztatni, hogy a' Várba bé ne rontsanak.

Azt irják minden-felöll, hogy már a' Frantziákra menő Pruszszus Tábor, 3 seregben útban vagon, és ugy liet, hogy 5 nap megyen, és a' 6-dikon nyugszik. A' *Brandenburgi* Levelek azt bizonyítják, hogy a' Frantziák ellen ment Pruszszus Sergekből a' Konkolyt, az az a' Frantzia fiakat mind | ki-szemelték, és benn a' Várnak őrzésére

hagyták. Valahol az egész Országban tsak egy Frantzia Királyi Hivatalban vólt, pedig sok vólt, azt a' Hivatalból mind ki-tették, és fizetését meg hagyták. A' Pruszszus Király Szakáttsa-is Frantzia vala; de most a' Királyi Konyha kalán nints a' kezénél.

A' Belső tsendefségre nézve é, vagy valamely külső Speculátiora nem tudatik, de egy Anglus tábor gyűl öszve *Bagshot-Heáthnál*.

Szomorú hírek érkeznek szüntelen Lengyel Országból — az utólszor jött Levelek azt erősítik, hogy már 80-ezer Mulzkák szélettek volna-el a' Lengyel földön, és közelgetnének *Varsóhoz*, hogy azt körül vegyék. — Nagy hírekkel terhes Europa, 's nem meszse a' szülés órája.

A' mi Magyar Húszáraink 4 flintával meg-rakott szekeret, és 40-ezer Livra kész pénzt fogtanak el a' Frantzia széleken, mellyet *Lüttikh* felől kívánnak vala bé-vinni.

A' múlt Vasárnap érkezék Bétsbe B. *Ulm*, mint Pruszszus Kurir, és azt a' hadakozás *plánumát*, melly a' mi Udvarunktól, H. *Hohenlohé* által oda küldetett vala, vissza hozta approbálva és helyben hagyva. H. *Hohenlohénak* egy igen drága briliántos arany piksist ajándékozott a' Pruszszus Felség.

Budáról 5-dikben. — „Ezen hónapnak 3-dikán, u. m. Vasárnap fel-gyülekeztenek az Ország Rendjei a' Királyi Udvarban lévő Kápolnába, a' hol a' F. Király, Királyné, és a' fő Hertzegek-is meg-jelenvén, a' — *jövel Szent Lélek Ur Isten* el-énekelteték. A' Nagy Misének ki-szolgáltatása után a' Rendek a' F. Királyi nagy Palotába mentenek, hol ő Felsége egy gyászos Királyi székből fel-tett Kalpaggal vala, és minek utánna F. Urunk Deák,

Kantzellárius Gr. *Pálffy* Károly Ur ő Excja pedig Nemzeti nyelvünken egy rövid, de hathatós beszédet tartottanak volna, egy bé petsételt Levélben által adá a' Király Gr. *Pálffy* Ur ő Exja által az Ország Primásának a' Királyi fel-tételeket, (Propositiones Regias) ki is az Ország Képében ő Felségének meg-köszönte. — Mig ezek történtenek, a' F. Királyné és a' fő Hertzegek a' Palota oldal szobájából nézik vala tellyes érzékenységgel a' dolgot. Innen a' Státusok és Rendek az Ország házába gyülekeztenek, és itt a' Királyi fel-tételek, mellyek mint egy 5 punktumokból állanak, és a' Királyi Successioról, a' Királyi Diploma készítéséről, az Urbárium regulázásáról, és a' Költsönezők Törvény-székéről szollanak, fel-olvastatának, és ezzel a' Gyűlés el-oszlott. — Dél után a' Király szobájába vitetett a' Korona, és estvére Bál tartott Kantzellárius Gr. *Pálfi* Ur ő Exjánál.

Juniusnak 4 dikén megint Ország-gyűlése tartának, és ez olly nevezetes nap vala, melly Hazánk *Kronikájában* arany betűkkel érdemel helyet. — Az első Tábla Palotájába gyülekeztek minden Rendek és Státusok, hol a' fő Hertzeg Palatinus Elölülése alatt el-kezdődvén a' dolog, egy Itélő mester által fel-olvastaték a' Kir. *Diploma*. — Tudva vagyon, hogy az Ország a' maga Követjei által arra kérte vala ő Felségét, hogy a' bóldogult II. *Leopold* Fejedelmünk Diplomájában elé-forduló kétséges értelmű ki-fejezéseket, maga tettzése szerint jobbittaná-meg. Ezt most Uralkodó Kegyelmes Fejedelmünk ugy jobbitotta-meg, hogy ezen Kegyelmes

mes Atyai tselekedete egész érzékenységre hozván az Ország' minden Rendjeit, hogy minekutánna az Ország Birája, a' Király Képe, és Primás ő *Eminentiaja*, a' magok szivre ható beszédjeket rendre el végezték volna, fel-költ helyéből az egész Gyülekezet, és gyalog a' Király Palotájához indult, hogy ezen Kegyelmét ő Felségének az egész Haza személly szerint hálálhassa - meg. Bé-mentenek a' Rendek a' Királyi nagy Palotába, a' hol ő Felsége-is hamar meg jelenvén, Primás Ur ő *Eminentiaja* egy fontos Deák beszédben adá elő az Ország háládatos indulatját, és Közfönetét. Ezen való örömeben a' Kegyelmes Fejedelem a' jó szivűségnek fel-indult érzékeny áldozatjává válván, csak ezt mondhatá: *Elegendő szavakat nem találok! mellyekkel a' hiv Magyar szivek által lett körül vétetéséből származott örömemet vóltaéppen ki-fejezhessen — a' mit most csak érzek irásban fogom közleni a' N. Magyar Hazával.* Ezzel, ezer öröm kiáltások követik vala a' magát meg-hajtott és ki ment Kegyelmes Fejedelmet. — — Nem vala még ez elég! A' Kegyelmes Királynéval-is kívánnya vala a' Nemzet ezen határ nélkül való örömét szemléltetni személlyesen; mellyre nézve a' F. Palatinusnak közbe vetése által ezer *éljen!* kiáltások között jöve bé ő Felsége is a' Státusok' Gyülekezetébe, hol Primás ő *Eminentiaja* egy hevényiben gondolt fontos Német beszédben adván elő a' hiv Státusoknak ő Felségéhez, mint édes Annyokhoz való buzgó indulatját, ajánjá azokat ő Felségének tapasztalt édes Anyai további Kegyelmeiségébe. — A' Királyné, minden előre való hofzfas gondolkozás nélkül, igen gyönyörűen válaszolt német nyelven, tiszta, és nagy fel-szóval a' Primás' Beszédére. Kellemetesítették szép feleletét, ábrázatjának fel-gyúladása, melly, belső nagy meg-indulását jelentette; 's testének gyakori dízes meg-hajtása. A' kiben emberi érzékenység van, lehetetlen vólna itt néki meg nem illetődni. Lett-is olly öröm-kiáltás a' Királyné' kedves szavai végződésével,

vel, mellyet tsak a' hangjáról-is lehetett esmérni, hogy az nem a' sovány teremóniának, hanem a' fel-buzdúlt szivnek szava. Erre, le húzta kesztyűjét jobb kezéről a' Királyné, 's kéz tsokolásra botsátotta magához minden válagatás nélkül a' jelen lévő Magyarorságot.

Juniusnak 5-dikén a' Királyi Diploma meg-készítettett, és a' Korona a' Szent *Ferentz* Szerzete Templomába vitetett, a' hol más nap a' Koronázás pompája, mellyről következő Levelünkben bővebben, véghez vitetett. —

Kolosvárt Pünkösöd Havának utolsó napján. Az előtt is ugyan, mint egy 30 esztendőktől fogva, vagy fellyebb is számlálva, ezen Nemes Városban, és annak szélesen ki terjesztett Hofstáttyaiban szép és számos épületek, Házak tétettenek; de nevezetesen miolta a' közelebbi Ország-gyűlése, és a' Felsőleges Fő Kormány-szék itten tartozkodik, és vólt, sok jeles épületekkel kezd ékesülni a' Város, künn pedig a' Hofstát mulató 's játzó Kertekkel, mellyek között némelleyekben, minden időben mindenféle jó italok, főzött eledelek, Hús és Tészta sütemények bővségesen tanálatnak akármely finnyás íz-érzésig. Más felől a' köntösök viselésében-is annyira ment a' pompa, hogy az erköltsi tudománynak esmeretségén kívül lévő, 's még amaz igaz mondást-is: *Inops Potententem dum vult imitari perit* &c. nem esmérő Miesler-finak -- Legénykéek - is, azok között nevezetesebben a' Szabók, olly magok forsokat meg haladó köntösökben, hosszú pántlikába rekesztett, porozott hajjal járnak, hogy akármelley nagy Zálogu Nemes Ifjutól tsak abból lehet meg-külömböztetni; hogy nékiek Kardot viselni a' Ns Haza Törvénye 's szokása meg-tiltván, még eddig aval nem járnak. Ha valaki meg-kérdené ezektől mellyik Bótból vette a' Pafzomántot,

az arany borítást pedig és fújtást mellyik Gombkötőtől, alig hiszem hogy igazabb feleletet adhatna annál, hogy a' Gazdámnál sok Urak, és Nemesek dolgoztattanak — de a' Bóltos és Gombkötő Mester nevét nem tudom megmondani. Ezen a' Határon a' közelebb múlt *Aldozó* Hetében három vagy négy éjtzakán vólt kemény Hideg el-vertvén előre a' jég eső a' *Györgysalvi, Patai* 's más szomszéd faluk Határait, vagy rész szerint a' Határt, némelly Szöllő Hegyeken mind a' Szőlő jövéseit, mind a' Gyümölsöt elpergelte, a' Hoftáti kertekben, ugy a' Városi Virágos Kertekben-is, a' virágokat, meg-hervasztotta, a' Gyümöls-fák uj jövéseit, kivált a' Megy-fák jövéseit nagyon megszároztatta. Melly szerint Bort és Gyümölsöt ezen esztendőben nem sokat remélhetünk. A' Gabonának minden neme, Isten jóvóltából mind eddig oltsó, a' Kukuritzának vékájáért nem ígérnek 's adnak leg-fellyebb 8. 9. krajtzárnál többet, a' Kapásnak kell fizetni 10 póltrát, (de ez-is nagyon szük) azon kívül 4-szer eszik egy nap, még-is annyit alig kapál, kivált ha a' dolgoztató Gazda jelen nintsen, a' mellyről egy véka Kukuritza kerüllyön 's a' t.

Elegyes jegyzések.

„ Ama nagy szívű, Nemzetit buzgón szerető **Hazaí Lovas Sereg Vezére Gróf *Eszterházy Imre*** Ur ő Exja ezen hónapnak 2 dikán, *Győrben* a' maga földi pályáját ki-futotta, és a' Frantzia útban lévő vitéz Húszár Sergét árván hagyta. — A' N. Magyar K. Testörző Seregnek valóságos édes **Atya** 's fő Kapitánya *Eszterházy Antal* ő Uralkodó **Hertzegsége *Frankfurtból*** indulandó a' Frantzia Háborura Vezérnek. — Azok az Udvari *Kurirok*, kik a' néhai bóldogúlt Fejedelem alatt állittattanak vala-fel, most Uralkodó Kegyelmes Királyunk által el-botsáttattanak, és ki ki ezek között 100 — 100 arany ajándékot nyervén, előbbeni hivataljára

ra tért — melly reménységet nyújt, hogy még a' Kir. Testörző Sereg hajdoni Kurirságát vissza nyerheti. — A' Nem-edgyesült Görög vallású fő Püspök és Metropolita *Sztrátimirovits* Ur, a' Zagrábbi Püspök *Verhovátz*, és a' Szombathellyi Püspök *Szili* János Urak belső Titok Tanácsosokká és Excelentziásokká lettenek. — 36 Kamarás Urak neveztettenek, de a' kiknek neveik hozzánk hibáson érkezhén, jövő Levelünkben szolgálunk ezzel.

Egész Frantzia Országban most ezen győzedelmi halotti ének énekeltetik, a' temetési pompákon.

De Galliaë vanitate.

Cur Gallus militat sub vana Gloria,
Cujus prosperitas est leporacia;
Tam cito labitur ejus potentia
Quam vasa figuli, quæ sunt fragilia.
Dic ubi Turenne est olim tam nobilis,
Vel ubi Conde est dux invincibilis,
Vel pulcher Talarus vultu mirabilis,
Vel dulcis Artois multum amabilis.
Tot clari proceres, tot rerum spatia,
Tot ora Præsulum, tot arma fortia,
Tot Galli principes tanta potentia?
O esca Hulanûm, o massa pulveris,
O Clubs, o Natio cur sic extolleris?
Ignoras penitus utrum cras vixeris,
Fuge in Americam, quam diu poteris.

Lengyel Ország. — Fel-olvastatván a' Lengyel Király a' maga Statussi között az Orosz Tsászárnénak már tudva lévő Manifestumát, megszólalt az után maga-is, és summáson ezeket jegyzette-meg a' Tsászárné irásáról: — „

„Láttjátok Uraim! hogy ezen irás által nem csak a' ti 3-dik Májusi egész munkátok, hanem minden más egyéb végezéseitek-is semmivé tétetnek. Látjátok mely erősen oltsároltatik, sőt egészen semmit-érőnek lenni hirdettetik ezen jelen való *Diéta*! Nyilván láthatjátok, hogy azok a' mi tulajdon polgár társaink segillik ellenségeinket, kik a' haza akaratja és boldogsága ellen öszve esküdenek. Az Orosz birodalom nyilván való háborúval fenyegeti az egész Lengyel Nemzetet azért, hogy ez, el-kezdett munkája és le-tett hite mellett, álhatatos kíván lenni. Nintsen tehát egyéb hátra, hanem hogy minden hatalmunkban lévő eszközöket hazánk oltalmára igyekezzünk fordítani. „

„Ezen eszközök két félek. Egyik neme ezeknek áll a' mi tulajdon erőnkben, és bátorságunkban. Én, a' mi ezt illeti, nem csak jóvá fogom a' Státusoknak végezéseit hagyni, hanem azt-is jelentem, hogy a' tábornál magam személyesen megjelenvén, mind olyan helyeken fogom magamat mutogatni, a' hol vagy jelen létem által bátorságot szerezhetek, vagy pedig a' Nemzetet hasznoson vezérelhetem. „

„A' mi a' másik nemét illeti a' nekünk szükséges eszközöknek, már ezeket csak a' külső Hatalomságokkal való *Traktáiban* kereshetjük és tanálhatjuk-fel. Elsőben is a' mi Frigyesünket, a' *Pruszszus* Királyt szükséges segittségül hívunk. — Minden tudja, hogy azok a' mi fontosabb lépéseink, mellyeket a' Diétának kezdetétől fogva tettünk, a' Pruszszus Királynak tanáts-adása által vezéreltettének. Így vontuk-ki magunkat az Oroszok Garantiája aloll; így küldöttünk Követet a' *Portá-hoz*; így esett hogy az Oroszoktól az ő elés-házaiknak

nak a' mi földünkről való ki-hordását, és az ő Sergeiknek a' Lengyel határból való ki-menetelét kívántuk. Sőt ezen mi nagy szívű szomszédunknak a' Pruszszus Királynak nyilván való kívánsága vala az-is, hogy magunknak állandó Constitutiót szereztvén, véle szövetségre lépünk, a' melly szövetségben arra ajánlotta magát, hogy ha a' Lengyel Respublikára támodna valaki, akkor előbb közbenjárása által fogná pártunkat, és ha ez nem tanálna használni, valóságos erő által akarná függetlenségünket és határunkat meg-oltalmazni. És éppen erre a' mi valóságos fegyveres erővel való segítettésünkre hivattatott-ki az Orosz Tsászárné hadi-izenede által a' Pruszszus Király, a' minthogy nekünk azok a' változások tulajdonittatnak a' Tsászárné hadi-izenedében vétekkül, a' mellyeket mi tellyességgel nem másképpen, hanem egyenesen csak a' Pruszszus Királynak meg-edgyezéséből tsinálunk. „

„ Azt gondolom, hogy hasonló haszonnal fogunk folyamodni a' *Magyarok* és *Tsehek* Királyához is, ugy mint a' ki igen jónak tarthatja azt magára nézve lenni, hogy az Orosz birodalom, melly eddig az ő Státussaitól Lengyel Ország által elvölt valósztatva, ezt ne háborgassa, annyival-is inkább magának el ne nyerje, és járma alá ne hajtssa. A' *Saxoniai* Válósztó Fejedelemhez-is természet szerint folyamodhatunk, kihez a' mi engedelmeiségünknek és bizodalunknak olly sok bizonyosságait mutattuk, hogy ötet a' háládatosság egyedül fel-fogja arra indítani, hogy a' bennünket fenyegető veszedelemnek rollunk való el-fordításán igyekezzék. „

„ Végezetre nem kellene még el mulatnunk azt a' módot és eszközt-is, a' melly szerint ha a' Tsászárnéval traktába elegyednénk, talám a' fegyver helyett pennával-is jóvá tehetnők a' dolgot. Lehetetlen azt el-hinni, hogy II-dik *Katalin*, ez a' meg-világosodott és nagy szívű Fejedelem-afszony, minden

minden felöll jó magyarázatokát vévén a' környül-állásokról, ne kívánná maga-is az emberiséget refz-kettető háborut el-kerülni, annyival is inkább midőn nyilvánóságoson meg fog előtte bizonyittatni, hogy azok a' tudositások, mellyeket nékie (*igaz Egek! hogy kell ki-mondonom*) tulajdon hazánkfiainak tetteinek, az igazsággal nem edgyeznek-meg. A' 3-dik Májusi *Revolutió* alkalmatosságával leg-kis-sebb sem történt azok közzül az erőszakoskodások közzül, mellyekről a' Tsászárné irásában emlékezet vagyon, és a' mi *Constitutiónk*, sem a' szabad-ságot meg nem sérti, sem a' Respublikai igazgató formát el nem törli. Még egyszer azt mondom: lehetetlen gondolni, hogy a' Tsászárné a' maga irásában elő adott kívánságai mellett maradhas-son, ha jó móddal tudtára adatik, hogy mi az igaznál, igazságnál, és békefégnél egyebet nem kívánunk. 's a' t. — „

Utollyára arra inti a' Lengyel Király a' maga Statuſsait, hogy minden erejeket, bátorságokat, és tehetségeket szedjék öszve, az időt a' leg-szüksége-sebb készületekre fordittsák, és mind ezek mellett arra vigyázzanak, hogy semmi némü beszédjeik vagy írásaik által, holmi indulatos szovakra ne fo-kadjanak, hanem álhatatoson a' magok igaz ügyé-nek és az illendőségnék tsendes hangja mellett ma-radjanak.

Bé-végezvén a' Lengyel Király ezen beszédét az után külömb-külobb féle rendeléseket terjesztett meg-erősittetés végett a' Lengyel Státusok elejébe, a' többek között parantsolat küldettetett minden Püspökökhöz, hogy a' háborunak szerentsés ki-me-neteléért közönséges könyörgések hirdettzsenek. — — — Ugyan ekkor majd tsak nem minden jelen lévő Országos Követeknek meg-egyezéséből el-végeztetett, hogy az *Ó-hitü Görögöknek* Lengyel Országban a' magok egész *Hierarchiájokat* fel-állítani meg-engedtesék, u. m. a' melly nélkült a' Státusok ezen Nemzetnek Lengyel Országhoz egész szívvél

szívvel és lélekkel való ragadását nem remélhetnék. — — Vóltanak olyanok-is, kik azt-is igen szükségesnek itélték a' tsendesség fenn-tarthatására, hogy a' R. Catholicus Papságnak tétetnék állandó ígéret az iránt, hogy ez a' maga jószágainak birásában örökösön meg fogna hagyattatni, és erőlsittetni. De ezen dolog még eddig nem határozthatott-meg, hanem további meg-fotolás alá rekelztetett.

A' *Lengyel Státusok* a' magok háborujoknak folytatását egészen a' Királyra bizták, és a' legterhesebb környülállástól fogva a' leg-kissebbikig senkitől nem függő hatalmat engedtenek néki, tsak egyedül a' békesség kötésének bé-végzését tartotta meg magának az Ország-gyűlése.

A' Bétsben lévő Lengyelek erősen hirtelik, hogy a' köztök és az Oroszok között Ukrániában esett tsatában, a' Lengyel Sergek derekasint megverték vólna az Oroszokat, és egy néhány ezeret ejtettének vólna el közzüllök. De ezen történetről még eddig egyéb bizonyos környülállásaink nem érkeztének, hanem hogy az Oroszok sokkal nagyobb számmal lévén, azon Lengyel Sergeket, mellyek őket a' *Dnister* vizén által költözni nem akarták engedni, magokat vízszá vonni kényszerítették, és az után 40-ezer főből álló Orosz Sereg szállott bé *Ukrániába*, melly még most-is ott vagyon, és magát oda erősen bé-félszelte. Ezen *Orosz Seregnek* egy 15 ezer Tatárokból áll, kik a' hol megfordulnak, irtozást szemléltetnek magok körül. — A' Lengyel Sergeknek Generálissimusa Prufszus Gen. *Kalkreuth* fog lenni.

Az ugy nevezett Austriai Littoralébból ezeket írják. — A' Frantziáknak *Toulon* nevű ki-kötő-helyéből egy hajós Sergetske készül *Triestnek* látogatására meg-indulni: de a' melly Nemzeti Zászlós hajóknak el-fogadására *Nápoly* Ország és *Velentze* rélzéről olyan készültek tétettenek, mellyek bajoson fogják ezen philosophus hajós Seregnek megengedni,

engedni, hogy az Adriatikum tengerre bé-jöhessen. — A' Pápa földjeinek meg-látogatására-is 20-ezer Nemzeti katonák vagynak rendeltetve, és a' Pápa birodalma béli lakosok a' magok drágább mozduható jovaikat nagy sebességgel takarítják által a' Toskánai Városokba, 's különösön Florentziába.

Angliának egy néhány Várofsaiban nem kevés-sé kezdenek a' köz-emberek külömb külömb féle izinek alatt nyughatatlankodni és pusztítani. — — *Birminghamban* a' gyönyörűség *Nimfáival* tellyes házakra ütöttek, és vagy 7 ilyen házakat földig el-pusztítván, igen nagy károkat tettek.

Irlándiában *Dublinban* egy ugy nevezett Catholicus Társaság állott öszve, mellynek el-tökélt szándéka a' Parlamentom' mostani formájának megváltoztatásán munkálódni.

Tudósítás.

Pápa 2. Juny. A' második oskolai munkátskám-is, mellyel az Érdemes Közönségnek az Oskolák szeretőinek 's esmerőinek kedveskedni kívántam, már a' Sajtót el-hagyta, ilyen tzim alatt: *A' Német Nyelv első kezdete, mellyet a' gyengébb Tanulók számára egy kis rövid Grammatikával 's Német — Magyar Szótárral ki-adott. 's a' t.* Melly Könyvetskébe ezen következőket tselekedtem.

a.) Textusúl, vagy Materiáúl vettem fel ama nagy hirű 's Tudományu *Seiler* Urnak azon Könyvetskéjét, mellyet nevezett: *Grundlage der ersten menschenkenntnißz.* Mitsoda figyelmetiséget 's kedveliséget érdemelhet ezen Könyvetske, reménylem látatlanban-is meg-lehet itélni, azon fő részekből, a' mellyekből ez áll. Ezek azok: *Az Erköltsi Tudományról, az eltető állatokról, az Emberi testről, az állatokról, az Ember Lelkéről, a' Plántákról és*

a' *Fákról*, a' *Földről*, *Kövekről*, 's *Ertzekről*, a' *Napról*, *Hóldról*, *Csillagokról*; az *időről*; a' *föld leírásáról*, és a' *Magyarok Historiájáról*; a' *Vallás Historiájáról*; a' *Jésus Tudományának summájáról*. Hogy ezen Könyvetske tiszta Némettséggel iródott, a' kérdésbe se jön: mennyire botsátkozott le pedig a' *Gyermeki edgyügyü meg-foghatásig*, azt az első tekintet eléggé meg-mutattya.

b.) Mellé tettem ezen Könyvetskének egy kis igen rövid Német Grammatikát Magyarul, a' Németül tanulni kezdők kedvéért, a' mellyben reménységem szerint mind meg-van az, valamit tsak egy Gyermeknek, vagy kezdőnek tudni kell, egy szóval mind az, a' mit fundamentomnak lehet nevezni. — Imitt amott, a' hol szükségesnek itéltem a' tanítás módját-is (*methodus docendi*) feljegyzettem, ugy a' mint én azt a' magam tapasztalásából tudtam.

c.) Harmadik része ezen Könyvetskémnek a' *Német — Magyar Szótár*, a' mellybe ezen Könyvetske első részébe találtató Német szók Abétzés Laistromba meg-találtatnak Németül és Magyarul. Toldalékul hozzá adtam a' *Rendeleetlen (Irregulares) Verbumok Laistromát-is*, az ő *Classisbéli rendjek* szerint.

Igy hát ezen kézbéli Könyvetskébe minden meg van egy summába, a' mi a' Német Nyelv kezdőt zéllýába elő segitheti. — A' Könyv mind öszve is tsak 9 árkusnyi. — Ha a' jó Isten erőt egészséget ad, még az idén készitek egy illyen móddal lejendő Könyvetskét is, a' *Görög nyelvet tanulók számára*. — *Márton István, Pápai Professor.*

Jelentés.

Valamint minden más Bétsi és Bétsben keresz-
tül menő Ujságoknak, ugy a' Bétsi Magyar Kurir-
nak-is a' Bétsi fő Posta Hivatal az Expeditora már
ezentúl; azért kérettetnek az érdeemes Olvasók,
hogy minden hozzánk küldendő terhes és terhetlen
Leveleiket ezen titulus alatt méltoztassanak küldeni:
C. Regio Supremo Postæ Officio Vindobonensi —
pro Magyar Kurir. Ha pedig el-maradott adólság
vagyon a' Levélben, ezt is hozzá kell kívülről ten-
ni: *Restantia*. Mi az expeditiót a' Posta Hivatal-
nak egészen által adtuk, és így a' kik hitelbe Uj-
ságot akarnak hordatni, ott jelenthetik magokat.
A' fel-küldendő pénzel fel-kelletik kinek kinek a'
maga Titulusát szépen le-irva, vagy már ki-nyom-
tatva küldeni, hogy a' sz. Magyar nyelvet nem
tudók is azonnal olvashassák, és borittékot nyom-
tattathassanak. — Kik a' múlt fél esztendőben
adólsak maradtanak, minthogy ez többnyire mások
hibája miatt esvén, magok-is az Olvasók nem tud-
ják, hogy adólsak, ezeknek neveiket ezen hónap-
nak végével ki-nyomtattatom, és azok között min-
deniknek kezéhez szolgáltatom. — Erdélyben *Ko-
losvárt, M. Vásárhelyt, Enyeden, és Zilahon* az e-
lébb irt tudósításban ki-nevezett helyeken minden-
kor le-lehet tenni a' Kurirért való pénzt. — An-
nyit mondhatunk, hogy sohá több matériája az
Ujsgíróknak nem vólt, mint az idén lészén, és
igy reméljük, hogy a' mi E. Olvasóink nem kés-
nek a' Deres abrakjával, hogy annál jobb móddal
szolgálhassa őket.